

[Strona Główna](#) > ... > [Sprawy Rodzinne I Dziedziczenie](#) > [Dzieci Z Ukrainy – Współpraca Sądowa W Sprawach Cywilnych](#) > [Sprawy alimentacyjne](#)

Sprawy alimentacyjne

Niniejszą notę informacyjną przygotowała Europejska Sieć Sądowa w sprawach cywilnych i handlowych.

Unijne przepisy o jurysdykcji w transgranicznych sprawach alimentacyjnych określono w [rozporządzeniu w sprawie zobowiązań alimentacyjnych](#), natomiast prawo właściwe dla spraw alimentacyjnych reguluje [protokół haski z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych](#). W sytuacjach dotyczących państw trzecich (takich jak Ukraina) ma ponadto zastosowanie [konwencja haska z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny](#).

Jurysdykcja

Jurysdykcję w sprawach alimentacyjnych w UE ustala się na podstawie [rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych](#). Przepisy o jurysdykcji zawarte w tym rozporządzeniu chronią interesy wierzyciela alimentacyjnego, którego uznaje się za stronę słabszą. Art. 3 tego rozporządzenia stanowi, że zazwyczaj jurysdykcję ma sąd (i) miejsca zwykłego pobytu osoby zobowiązanej do płacenia świadczenia alimentacyjnego lub osoby wnioskującej o przyznanie jej takiego świadczenia [\[1\]](#) albo (ii) sąd, który ma jurysdykcję do prowadzenia postępowania dotyczącego statusu osoby (np. ustalenie pochodzenia dziecka) lub odpowiedzialności rodzicielskiej (np. prawo do pieczy nad dzieckiem lub do osobistej styczności z dzieckiem), jeżeli sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem. W związku z tym kwestię międzynarodowej jurysdykcji sądu państwa członkowskiego UE w sprawach roszczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci wysiedlonych z Ukrainy należy rozstrzygać indywidualnie dla każdego przypadku.

Aby lepiej zrozumieć, jak stosować rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, przydatny jest praktyczny poradnik dostępny [tutaj](#).

Konwencja haska z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny ma zastosowanie do spraw transgranicznych z udziałem państwa członkowskiego UE i państwa trzeciego będącego umawiającą się stroną konwencji. W stosunku do Ukrainy konwencja ta weszła w życie 1 listopada 2013 r., a wszystkie państwa członkowskie UE są jej umawiającymi się stronami ([HCCH | #38 - tabela statusu](#)).

Prawo właściwe

Prawo właściwe dla spraw alimentacyjnych reguluje [protokół haski z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych](#). W stosunku do Ukrainy protokół ten wszedł w życie 1 grudnia 2022 r. i ma on zastosowanie do wszystkich państw członkowskich UE z wyjątkiem Danii ([HCCH | #39 - tabela statusu](#)).

Zasada ogólnej właściwości prawa, określona w art. 3 ust. 1, stanowi, że zobowiązania alimentacyjne podlegają prawu państwa, w którym wierzyciel ma miejsce zwykłego pobytu. Art. 3 ust. 2 stanowi ponadto, że w przypadku zmiany miejsca zwykłego pobytu wierzyciela stosuje się prawo państwa, w którym wierzyciel ma nowe miejsce zwykłego pobytu, od momentu, w którym nastąpiła ta zmiana.

W związku z tym, gdy dziecko nadal ma miejsce zwykłego pobytu w Ukrainie, zgodnie z art. 3 należy stosować

prawo ukraińskie. Aby zastosować art. 3 ust. 2, konieczna jest zmiana miejsca zwykłego pobytu dziecka.

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń

Jeżeli chodzi o uznawanie i wykonywanie w UE orzeczeń w sprawie świadczeń alimentacyjnych wydanych w Ukrainie, istotne są postanowienia [konwencji haskiej z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny](#). Podstawy uznania i wykonania określono w jej art. 20.

Konwencja ta ma również zastosowanie do uznawania i wykonywania w Ukrainie orzeczeń unijnych sądów. Należy zauważyć, że orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego UE może nie zostać uznane i wykonane w Ukrainie, jeżeli sąd państwa pochodzenia ustalił swoją właściwość na podstawie jurysdykcji niewymienionej w art. 20 konwencji haskiej z 2007 r. (np. jurysdykcji dodatkowej lub koniecznej).

Wniosek o uznanie lub wykonanie orzeczenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych można złożyć albo bezpośrednio do sądu lub właściwego organu państwa wezwanego albo za pośrednictwem organu centralnego państwa zamieszkania osoby ubiegającej się o alimenty.

Aby lepiej zrozumieć, jak stosować rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, przydatny jest praktyczny poradnik dostępny [tutaj](#).

Współpraca między organami centralnymi

Organy centralne odgrywają ważną rolę w transgranicznym odzyskiwaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Ich szczegółowe zadania określono w art. 51 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych oraz w art. 6 [konwencji haskiej z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny](#).

Organy centralne mogą pomagać w składaniu wniosków o uznanie, stwierdzenie wykonalności lub wykonanie orzeczenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych, jak również rozpatrywać wnioski o wydanie nowego orzeczenia i zmianę istniejącego orzeczenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Ponadto mogą pomagać w ustaleniu miejsca pobytu osoby, od której żąda się świadczeń alimentacyjnych, i w uzyskaniu odpowiednich informacji o dochodach i sytuacji finansowej tej osoby, lub udzielać innej niezbędnej pomocy w obszarze swoich kompetencji.

Aby lepiej zrozumieć, jak stosować rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, przydatny jest praktyczny poradnik dostępny [tutaj](#). Wskazówki dotyczące wypełniania formularzy wniosków zawartych w rozporządzeniu w sprawie zobowiązań alimentacyjnych są dostępne [tutaj](#).

Tutaj można znaleźć dane kontaktowe odpowiednich organów centralnych:

- [rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych](#);
- [konwencja haska z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny](#).

W jaki sposób może pomóc europejska sieć sądowa w sprawach cywilnych i handlowych?

Europejska sieć sądowa w sprawach cywilnych i handlowych służy wsparciem we wdrażaniu unijnych instrumentów wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych w codziennej praktyce prawnej. W przypadku wystąpienia konkretnego problemu w sprawie transgranicznej można skontaktować się nie tylko z organem centralnym, lecz także z punktem kontaktowym europejskiej sieci sądowej w danym kraju. Punkt kontaktowy może na przykład zasięgnąć informacji o aktualnym statusie wniosku, pomóc dwóm sądom w nawiązaniu kontaktu lub znaleźć dane kontaktowe właściwego organu w innym państwie członkowskim UE.

Tu znajduje się więcej informacji o europejskiej sieci sądowej i o tym, w jaki sposób może ona pomóc.

[Jak znaleźć krajowy punkt kontaktowy?](#)

Przydatne linki

- Informacje o prawie ukraińskim:
 - [pytania i odpowiedzi na temat prawa alimentacyjnego w Ukrainie](#) (289 Kb) .
 - [Ogólne informacje na temat rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych oraz ustawodawstwa państw członkowskich.](#)
 - [Praktyczny przewodnik dotyczący stosowania rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych i wypełniania zawartych w nim formularzy.](#)
 - [Sprawozdanie wyjaśniające do konwencji haskiej z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny.](#)
 - [Sprawozdanie wyjaśniające do protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych.](#)
 - Organy centralne:
 - [rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych;](#)
 - [konwencja haska z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny.](#)

[1] Odnośnie do interpretacji „miejsca zwykłego pobytu” w kontekście spraw alimentacyjnych zob. np. wyrok TSUE w sprawie C-644/20. Więcej informacji można znaleźć także w [praktycznym przewodniku dotyczącym stosowania rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych](#).

■ Ostatnia aktualizacja: 16/10/2024

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.